

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра економіки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Гарант освітньої програми
 Алла РЕВУЦЬКА
« 29 » серпня 2025 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЗЕЛЕНА ЕКОНОМІКА ТА АГРОБІЗНЕС»**

Освітній рівень: другий

Галузь знань: С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини

Спеціальність: С1 Економіка та міжнародні економічні відносини

Освітня програма: ОПП «Економіка»

Факультет: економіки і підприємництва

Умань – 2025

Робоча програма навчальної дисципліни «Зелена економіка та агробізнес» для здобувачів другого рівня вищої освіти спеціальності С1 Економіка та міжнародні економічні відносини ОПП «Економіка». Умань: Уманський НУ, 2025. 24 с.
Розробник: Андрусяк Н.О., д.е.н., професор

 Наталя АНДРУСЯК

Робоча програма затверджена на засіданні
кафедри економіки
Протокол від «28» серпня 2025 року № 1

Завідувач кафедри
економіки

«28» серпня 2025 року

Алла ОСІПОВА

Схвалено науково-методичною комісією факультету економіки і підприємництва.
Протокол від « » серпня 2025 року № 1

Протокол № 1 від «29» серпня 2025 року

Голова

 Руслан МУДРАК

«29» серпня 2025 року

© УНУ, 2025 рік

© Андрусяк Н.О., 2025 рік

1. Опис навчальної дисципліни.

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень, назва освітньої програми	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма здобуття освіти	дистанційна форма здобуття освіти
Кількість кредитів – 4,5	Галузь знань: С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини	Обов'язкова	
Модулів – 1	Спеціальність: С1 Економіка та міжнародні економічні відносини	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1-й	1-й
Загальна кількість годин – 135			
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2,8 год. на тиждень; самостійної роботи студента – 5,1 год. на тиждень.	Освітній рівень: Другий Освітньо-професійна програма: «Економіка»	Лекції, год.	
		20	8
		Практичні, год.	
		28	4
		Самостійна робота, год.	
		87	123
		Вид контролю	
		екзамен	

2. Мета і завдання навчальної дисципліни.

Робоча програма навчальної дисципліни «Зелена економіка та агробізнес» розроблена відповідно до Положення про методичне забезпечення освітнього процесу в Уманському національному університеті садівництва (схвалено Вченою радою УНУС, протокол №1 від 08.10.2020, із змінами та доповненнями від 11.07.2024, протокол № 8).

Навчальна дисципліна «Зелена економіка та агробізнес» належить до обов'язкових дисциплін, вивчення яких передбачено ОПП «Економіка» підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю С1 Економіка та міжнародні економічні відносини галузі знань С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини.

Мета вивчення дисципліни – формування у студентів системи знань щодо принципів, концепцій та інструментарію зеленої економіки, а також їх застосування у сфері агробізнесу; здобуття навичок аналізу сучасних тенденцій зеленої модернізації, зокрема в агробізнесі, з урахуванням інституційних та економічних чинників розвитку в Україні.

Завдання дисципліни:

- ознайомити з основними поняттями та принципами зеленої економіки;
- вивчити сучасні підходи до екологізації агробізнесу та оцінки його впливу на навколишнє середовище;
- дослідити національні та міжнародні стратегії, спрямовані на розвиток зеленої економіки в аграрному секторі;
- сформувати у студентів вміння застосовувати інструменти зеленої економіки у практиці агробізнесу;
- розвинути здатність студентів оцінювати економічні та екологічні наслідки прийняття рішень в аграрному бізнесі.

Предметом дисципліни є процеси, інструменти та методи зеленої економіки та їх застосування в агробізнесі, зокрема оцінка впливу на навколишнє середовище, управління ресурсами та розробка стратегій сталого розвитку у сільському господарстві. Передусь вивченню освітньої компоненти: «Бізнес-планування та управління прецтами».

Місце навчальної дисципліни в структурно-логічній схемі освітньо-наукової програми: вивчення змісту дисципліни базується на освоєнні навчальних курсів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Передусь вивченню освітньої компоненти: «Бізнес-планування та управління прецтами».

Вивчення навчальної дисципліни «Зелена економіка та агробізнес» передбачає формування та розвиток у здобувачів компетентностей і програмних результатів навчання відповідно до ОПП «Економіка» підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю С1 Економіка та міжнародні економічні відносини галузі знань С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини. (табл. 1).

Матриця компетентностей і програмних результатів навчання, що формуються під час вивчення навчальної дисципліни «Зелена економіка та агробізнес»

під час вивчення навчальної дисципліни «Зелена економіка та агробізнес»			
Шифр компетен- тності	Компетентності	Шифр програм- них результатів навчання	Програмні результати навчання
Загальні компетентності (ЗК)			
ЗК 1	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).	ПРН 2	Розробляти, обґрунтовувати і приймати ефективні рішення з питань розвитку соціально-економічних систем та управління суб'єктами економічної діяльності.
		ПРН 11	Визначати та критично оцінювати стан та тенденції соціально-економічного розвитку, формувати та аналізувати моделі економічних систем та процесів.
		ПРН 16	Формулювати, аналізувати та приймати ефективні рішення у сфері агробізнесу в контексті сталого розвитку суспільства.
ЗК 3	Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети	ПРН 2	Розробляти, обґрунтовувати і приймати ефективні рішення з питань розвитку соціально-економічних систем та управління суб'єктами економічної діяльності.
ЗК 7	Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів)	ПРН 2	Розробляти, обґрунтовувати і приймати ефективні рішення з питань розвитку соціально-економічних систем та управління суб'єктами економічної діяльності.
		ПРН 11	Визначати та критично оцінювати стан та тенденції соціально-економічного розвитку, формувати та аналізувати моделі економічних систем та процесів.
		ПРН 16	Формулювати, аналізувати та приймати ефективні рішення у сфері агробізнесу в контексті сталого розвитку суспільства.
		ПРН 17	Вміти ідентифікувати основні взаємозв'язки та особливості функціонування аграрного бізнесу з урахуванням принципів сталого розвитку.
Спеціальні (фахові) компетентності (СК)			
СК 3	Здатність збирати, аналізувати та обробляти статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, які необхідні для розв'язання комплексних економічних проблем, робити на їх основі обґрунтовані висновки.	ПРН 1	Формулювати, аналізувати та синтезувати рішення науково-практичних проблем.
		ПРН 16	Формулювати, аналізувати та приймати ефективні рішення у сфері агробізнесу в контексті сталого розвитку суспільства.

СК 5	Здатність визначати ключові тренди соціально-економічного та людського розвитку	ПРН 2	Розробляти, обґрунтовувати і приймати ефективні рішення з питань розвитку соціально-економічних систем та управління суб'єктами економічної діяльності.
		ПРН 11	Визначати та критично оцінювати стан та тенденції соціально-економічного розвитку, формувати та аналізувати моделі економічних систем та процесів.
		ПРН 17	Вміти ідентифікувати основні взаємозв'язки та особливості функціонування аграрного бізнесу з урахуванням принципів сталого розвитку.
СК 12	Здатність визначати та розв'язувати економічні задачі та проблеми, приймати відповідні аналітичні та управлінські рішення у сфері агробізнесу в контексті сталого розвитку суспільства	ПРН 2	Розробляти, обґрунтовувати і приймати ефективні рішення з питань розвитку соціально-економічних систем та управління суб'єктами економічної діяльності.
		ПРН 16	Формулювати, аналізувати та приймати ефективні рішення у сфері агробізнесу в контексті сталого розвитку суспільства.
		ПРН 17	Вміти ідентифікувати основні взаємозв'язки та особливості функціонування аграрного бізнесу з урахуванням принципів сталого розвитку.

Методи навчання та засоби діагностики, що відповідають визначеним результатам навчання за навчальною дисципліною «Зелена економіка та агробізнес», наведено в табл. 2, 3.

Таблиця 2

Результати, методи навчання та методи контролю за навчальною дисципліною «Зелена економіка та агробізнес»

Результати навчання за навчальною дисципліною		Методи навчання	Методи контролю
1	Знання:		
1.1	Розуміння принципів і концепцій зеленої економіки: Знання основних концепцій сталого розвитку та принципів зеленої економіки, зокрема, їх застосування в агробізнесі.	лекція, практичне заняття, групові дебати, вирішення конкретних задач і ситуацій, аналіз кейсів, самонавчання через Moodle	усне опитування, експрес-контроль, тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних завдань, складання тематичних флеш-карт, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота,
1.2	Механізми зеленої модернізації: Знання про міжнародні та національні стратегії, політики та нормативно-правові акти, що регулюють зелену модернізацію економіки, зокрема у сфері агробізнесу		
1.3	Екологічні стандарти та сертифікація: Знання основних екологічних стандартів, методів сертифікації та маркування продукції, виробленої за принципами зеленої економіки.		
1.4	Методи економічної оцінки		

	екологічного збитку: критичне осмислення підходів до оцінки економічного збитку від порушення природного середовища та природних ресурсів.		підсумковий контроль
1.5	Економічні інструменти підтримки зеленої економіки: Знання про економічні інструменти, такі як субсидії, податкові пільги та державні закупівлі та ін., які сприяють розвитку зеленої економіки. Критичне осмислення їх застосування.		
2	Уміння/навички:		
2.1	Застосування інструментів зеленої економіки: Уміння використовувати інструменти та методи для аналізу, оцінки та підтримки зеленої економіки в агробізнесі.	лекція, практичне заняття, дискусія, аналітична робота, вирішення конкретних задач і ситуацій, аналіз кейсів, самонавчання через Moodle	усне опитування, тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних завдань, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
2.2	Проведення екологічної оцінки агропроектів: Навички у проведенні комплексної екологічної оцінки та аналізу агропроектів з урахуванням принципів сталого розвитку.		
2.3	Розробка стратегій зеленої транс-формації: Уміння розробляти та обґрунтовувати стратегії переходу агробізнесу на принципи зеленої економіки.		
3	Комунікація:		
3.1	Презентація результатів досліджень: Навички у підготовці та проведенні презентацій, доповідей та звітів, що стосуються питань зеленої економіки та агробізнесу.	практичне заняття, дискусія, групові дебати, аналітична робота, вирішення конкретних задач і ситуацій	представлення презентацій, виконання аналітично-розрахункових робіт, виконання вирішених конкретних задач і ситуацій, підсумковий контроль
3.2	Міждисциплінарна комунікація: Здатність ефективно взаємодіяти з експертами в різних галузях, пов'язаних із зеленою економікою, включаючи екологів, економістів, аграріїв тощо.		
3.3	Комунікація з органами влади та громадськістю: Уміння представляти інтереси агробізнесу в контексті зеленої економіки перед органами державної влади та громадськими організаціями.		
4	Відповідальність і автономія		
4.1	Прийняття рішень у складних	практичне	представлення

	ситуаціях: Здатність самостійно приймати рішення в умовах невизначеності та ризиків, пов'язаних з екологічними та економічними аспектами аг-робізнесу.	заняття, дискусія, аналітична робота, вирішення конкретних задач і ситуацій	презентацій, виконання аналітично-розрахункових робіт, виконання вирішених конкретних задач і ситуацій, підсумковий контроль
4.2	Відповідальність за впровадження інновацій: Відповідальність за впровадження інноваційних рішень у сфері агробізнесу на основі принципів зеленої економіки, з урахуванням етичних та соціальних стандартів.		

Таблиця 3

Методи навчання та методи контролю програмних результатів навчання з навчальної дисципліни «Зелена економіка та агробізнес»

Програмний результат навчання		Метод навчання	Методи контролю
ПРН 1	Формулювати, аналізувати та синтезувати рішення науково-практичних проблем	Лекція, практичне заняття, індивідуальні консультації, кейс-метод, мозковий штурм, самонавчання через Moodle	усне опитування, експрес-контроль, тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних завдань, підготовка та представлення презентацій, есе, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
ПРН 2	Розробляти, обґрунтовувати і приймати ефективні рішення з питань розвитку соціально-економічних систем та управління суб'єктами економічної діяльності.	Інтерактивні заняття, моделювання сценаріїв, практичні заняття, дискусія, самостійна робота з підготовкою рефератів і презентацій	усне опитування, експрес-контроль, тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних завдань, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
ПРН 11	Визначати та критично оцінювати стан та тенденції соціально-економічного розвитку, формувати та аналізувати моделі економічних систем та процесів.	Лекція, практичне заняття з вирішення професійно орієнтованих задач, мозковий штурм, кейс-метод, воркшоп, самонавчання	Усне опитування, тестування, участь у дискусії, виконання аналітично-розрахункових робіт, індивідуальних і командних завдань, презентація бізнес-плану, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
ПРН 16	Формулювати, аналізувати та приймати ефективні рішення	Інтерактивні заняття, воркшоп,	Усне опитування, тестування, участь у дискусії,

	у сфері агробізнесу в контексті сталого розвитку суспільства.	самонавчання через конспекти та посібники, Moodle	виконання аналітично-розрахункових робіт, індивідуальних і командних завдань, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
ПРН 17	Вміти ідентифікувати основні взаємозв'язки та особливості функціонування аграрного бізнесу з урахуванням принципів сталого розвитку.	Тематичні лекції, кейс-метод, мозковий штурм, дискусії	Тестування, виконання аналітично-розрахункових робіт, індивідуальних завдань, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль

3. Програма навчальної дисципліни.

Змістовний модуль 1. Основи зеленої економіки та сталого розвитку

Тема №1. Еволюція та детермінанти розвитку інституційної моделі ресурсокористування.

Ресурсні обмеження та екологічні загрози сьогодення. Сутність трансформації системи ресурсокористування. Межі стійкості природних систем. Етапи переходу до стійкого розвитку і зеленої економіки. Екологічні, соціальні та економічні аспекти переходу до сталого (сестейнового) розвитку. Зміст і особливості зеленої економіки. Людина в зеленій економіці. Складові розвитку зеленої економіки.

Тема №2. Вихідні терміни та аксіоми зеленої економіки у зв'язку з теорією сталого розвитку.

Визначення зеленої економіки та її відмінностей від попередніх парадигм суспільного розвитку. Наукові основи забезпечення сталого розвитку. Принципи формування зеленої економіки. Поняття та класифікація «зеленого» бізнесу. Механізм відтворення компонентів зеленої економіки. Відмінності та головні нововведення концепцій зеленої економіки та зеленого зростання. Проблеми і методи управління сталим розвитком. Мотиваційні інструменти зеленої економіки.

Тема №3. Міжнародний та національний розвиток зеленої економіки

Етапи розвитку зеленої економіки у світовому контексті. Міжнародні тенденції розвитку «зеленого» бізнесу в Україні. Зміст міжнародних документів та регламентів даної сфери. Суть Концепції зеленої економіки в міжнародному форматі. Цілі державної політики в «зелених» секторах економіки. Міжнародна політика «зеленого» зростання: оцінка переваг, бар'єрів та рушійних сил. Сутністю екологізації економіки України як рушія забезпечення політики «зеленого» зростання на національному рівні. Спроможність національної моделі зеленої економіки України. Орієнтири розвитку інклюзивної зеленої економіки.

Тема №4. Міжнародні процеси зеленої модернізації й екологічного партнерства та місце України в них.

Ключові вектори міжнародної політики України у сфері охорони довкілля. Роль ООН у форматі міжнародної екологічної взаємодії. Зобов'язання України щодо «зеленої» трансформації. Механізми міжнародної співпраці та особливості міжнародної співпраці Україна-ЄС. Основоположні Директиви ЄС у галузі охорони довкілля. Сутність технічної допомоги ЄС у галузі довкілля.

Змістовний модуль 2. Агробізнес як ключова складова зеленої економіки:

Тема №5. Стратегічні вектори зеленої економіки як необхідної умови суспільного розвитку України.

Визначення поняття та сутності субсидій. Стратегії відповідно до «трьох R» – «скорочення, перероблення, повторне використання» в Україні. «Зелені» державні закупівлі як інструмент зеленої економіки. Нормативно-правове забезпечення «зелених» закупівель. Екологічне маркування та оцінка життєвого циклу. Сутність процедур оцінки впливу на довкілля та стратегічної екологічної оцінки. Напрями «зеленого» інвестування в Україні. Зелена енергетика як важлива ланка зеленої економіки. Основні завдання розвитку «зеленої» енергетики як базису низьковуглецевої економіки. Базові основи «зелених» трансформацій транспорту. Дематеріалізація як основа «зеленого» виробництва. Екологічне партнерство та добровільні угоди. Сутність «зеленої» модернізації в Україні.

Тема №6. Ключові сегменти, інструментарій та індикатори зеленої модернізації економіки.

Сутність природоресурсного менеджменту в системі секторальної політики «зеленого» зростання. Сутність «озеленення» промисловості. Стале споживання та виробництво. Зелена економіка як основа розвитку інноваційних поселень та екологічного будівництва. Конвергенція та мініатюризація у виробництві та споживанні. Можливі сценарії розвитку сталого споживання та виробництва в Україні. Вимоги щодо «зелених» державних закупівель. Сутність Стратегії екологічно чистого виробництва. Трансфер технологій. Еволюція розвитку системи індикаторів зеленої економіки. Європейська методологія визначення індикаторів зеленої економіки. Оцінка міжнародного та національного досвіду. Результативність визначення індикаторів зеленої економіки для України. Урахування природних факторів в економічній системі. Еколого-економічні оцінки. Обґрунтування потреби в еколого-економічних оцінках.

Тема №7. Методичні підходи до економічної оцінки природних чинників, оцінка економічного збитку від порушення середовища*.

Оцінки ресурсу та оцінки середовища. Підходи до економічної оцінки природних ресурсів. Підходи до оцінки змін стану середовища. Економічний ефект від природоохоронних заходів. Основні завдання промислової революції та ресурсно-технологічні виклики. Економічні виклики. Організаційні та структурні виклики.

Тема №8. Агробізнес - складова зеленої економіки України / Agribusiness as a Component of the Green Economy of Ukraine.**

Поняття агровиробництва та агробізнесу за умов сестейнового розвитку. Передумови змін агробізнесу. Основи агровиробництва в умовах сталого розвитку. Індустріалізований напрямок агровиробництва в зеленій економіці. Інституційні і правові проблеми виробництва та реалізації продукції органічного землеробства в Україні. Екологічна сертифікація та маркування готової продукції екологічного землеробства. Оцінка провалів ринку та напрямів активізації розвитку агробізнесу в Україні.

**залучений стейкхолдер для спільного проведення аудиторного заняття*

***тема викладається англійською мовою*

4. Структура навчальної дисципліни.

[illegible]

5. Теми практичних занять. **

Назва теми	Кількість годин	
	денна форма	дистанційна форма
№1. Еволюція та детермінанти розвитку інституційної моделі ресурсо-сокористування.	2	
№2. Вихідні терміни та аксіоми зеленої економіки у зв'язку з теорією сталого розвитку.	2	1
№3. Міжнародний розвиток зеленої економіки.	2	1
№4. Стан розвитку зеленої економіки в Україні.	2	
№5. Міжнародні процеси зеленої модернізації й екологічного партнерства та місце України в них.	2	
№6. Стратегічні вектори зеленої економіки як необхідної умови суспільного розвитку України.	2	
№7. Напрями «зеленого» інвестування в Україні.	2	
№8. Зелена енергетика як важлива ланка зеленої економіки.	2	
№9. Ключові сегменти, інструментарій та індикатори зеленої модернізації економіки.	2	1
№10. Результативність визначення індикаторів зеленої економіки для України.	2	
№11. Еколого-економічні оцінки розвитку регіонів України.	2	
№12. Методичні підходи до економічної оцінки природних чинників, оцінка економічного збитку від порушення середовища.	2	
№13. Агробізнес - складова зеленої економіки України.	2	1
№14. Особливості бізнес-планування та маркетингової стратегії у аграрній сфері. Оцінка провалів ринку та напрямів активізації розвитку агробізнесу в Україні.	2	
РАЗОМ	28	4

***усі (або окремі) практичні заняття можуть викладатися англійською мовою.*

6. Самостійна робота.

Назва теми	Кількість годин	
	денна форма	дистанційна форма
№1. Еволюція та детермінанти розвитку інституційної моделі ресурсо-сокористування. Студенти додатково досліджуватимуть історичні етапи формування ресурсних моделей в різних країнах, порівнюючи їх із сучасними практиками.	6	9

Особлива увага буде приділена аналізу критичних моментів, які спричинили зміни в підходах до ресурсокористування.		
№2. Вихідні терміни та аксіоми зеленої економіки у зв'язку з теорією сталого розвитку. Самостійно студенти опрацюють порівняння між зеленою економікою та іншими економічними моделями, такими як кругова економіка. Вони також вивчать приклади застосування принципів зеленої економіки в реальних бізнес-практиках.	6	8
№3. Міжнародний розвиток зеленої економіки. Студенти глибше вивчать роль міжнародних організацій у впровадженні зеленої економіки, таких як ООН та Європейський Союз. Вони також ознайомляться з прикладами успішних проектів зелених економік у різних країнах світу.	5	7
№4. Стан розвитку зеленої економіки в Україні. Додатково студенти аналізуватимуть основні виклики та бар'єри, що заважають впровадженню зеленої економіки в Україні. Вони також досліджуватимуть перспективи розвитку цього напрямку в контексті євроінтеграційних процесів.	5	7
№5. Міжнародні процеси зеленої модернізації й екологічного партнерства та місце України в них. Самостійно студенти розглянуть досвід країн, які успішно інтегрували екологічні стандарти в свої економічні моделі. Особлива увага буде приділена аналізу екологічного партнерства між Україною та ЄС.	6	9
№6. Стратегічні вектори зеленої економіки як необхідної умови суспільного розвитку України. Студенти додатково досліджуватимуть національні програми та стратегії, спрямовані на розвиток зеленої економіки в Україні. Вони також вивчать роль державного регулювання та підтримки в цьому процесі.	9	12
№7. Напрями «зеленого» інвестування в Україні. Самостійно студенти ознайомляться з основними джерелами фінансування зелених проектів в Україні, такими як гранти, кредити та інвестиційні фонди. Вони також вивчать приклади успішного зеленого інвестування в агросекторі.	9	11
№8. Зелена енергетика як важлива ланка зеленої економіки. Студенти досліджуватимуть досвід використання відновлювальних джерел енергії в різних регіонах України. Особлива увага буде приділена аналізу технологічних новацій та перспектив їх впровадження.	6	8
№9. Ключові сегменти, інструментарій та індикатори зеленої модернізації економіки. Додатково студенти розглянуть методики розрахунку індикаторів зеленої економіки на прикладі окремих галузей. Вони також досліджуватимуть вплив зелених реформ на конкурентоспроможність підприємств	6	8
№10. Результативність визначення індикаторів зеленої економіки для України. Студенти ознайомляться з міжнародними стандартами оцінки	6	8

результативності зелених проектів. Вони також проаналізують особливості впровадження цих стандартів в українських реаліях.		
№11. Еколого-економічні оцінки розвитку регіонів України. Студенти самостійно розглянуть методики екологічної оцінки розвитку окремих регіонів України. Особлива увага буде приділена аналізу екологічних ризиків та їх впливу на економічний розвиток регіонів.	7	10
№12. Методичні підходи до економічної оцінки природних чинників, оцінка економічного збитку від порушення середовища. Студенти досліджуватимуть різні підходи до оцінки економічного збитку, завданого навколишньому середовищу. Вони також ознайомляться з прикладами застосування цих підходів у національній та міжнародній практиці.	5	8
№13. Агробізнес - складова зеленої економіки України. Студенти самостійно розглянуть передумови переходу українського агробізнесу на зелені рейки, зокрема роль органічного землеробства. Вони також проаналізують виклики та можливості впровадження зелених технологій в агросекторі.	5	8
№14. Особливості бізнес-планування та маркетингової стратегії у аграрній сфері. Оцінка провалів ринку та напрямів активізації розвитку агробізнесу в Україні. Самостійно студенти опрацюють ключові аспекти формування бізнес-планів для зеленого агробізнесу. Вони також досліджуватимуть ринкові провали та можливості для залучення інвестицій в аграрну сферу.	6	10
РАЗОМ	87	123

Додаткова робота

Студентам пропонується включити в самостійну роботу підготовку презентації для участі у круглому столі, що проходить у межах вивчення дисципліни «Зелена економіка та агробізнес».

Участь студентів у круглому столі дозволяє їм застосувати теоретичні знання на практиці, формуючи навички публічних виступів та критичного аналізу. Це також дає можливість отримати зворотний зв'язок від експертів і журналістів, що сприяє глибшому розумінню теми та розвитку професійних компетенцій. Крім того, участь у такому заході допомагає студентам встановити професійні контакти та отримати можливість для подальшого розвитку кар'єри у сфері агробізнесу.

Проведення круглого столу у межах вивчення дисципліни також є важливим із інших причин:

1. *Актуалізація проблеми на міжнародному рівні.* Враховуючи глобальні виклики, пов'язані з екологічною кризою та змінами клімату, український досвід у розвитку зеленої економіки, зокрема в агробізнесі, може стати важливим прикладом для інших країн. Презентації студентів дозволять продемонструвати, як Україна намагається впроваджувати сталий розвиток, незважаючи на виклики, включаючи військові дії.

2. *Формування громадської думки.* Залучення журналістів і широкої аудиторії до участі в круглому столі сприятиме підвищенню обізнаності про важливість зеленої економіки серед населення. Це допоможе поширити інформацію про необхідність сталих практик в агробізнесі

та підтримку екологічних ініціатив.

3. *Вплив на політичні рішення.* Присутність на заході міжнародних слухачів може стимулювати подальшу міжнародну підтримку українських ініціатив у сфері зеленої економіки. Це також може стати платформою для обговорення потенційних інвестиційних можливостей та міжнародної співпраці, спрямованої на посилення екологічної безпеки та стійкого розвитку України.

Загальні вимоги до презентацій:

1. *Час.* Презентація повинна тривати не більше 15 хвилин, з можливістю подальшого обговорення.

2. *Якість матеріалу.* Презентація має бути візуально привабливою, із використанням графіків, таблиць та зображень, що підкріплюють аргументацію.

3. *Джерела.* Обов'язкове посилання на використану інформацію та статистичні дані. Джерела мають бути надійними, зокрема академічні статті, звіти міжнародних організацій та урядові документи.

4. *Структура.* Презентація повинна мати чітку структуру: вступ, основні положення, висновки та рекомендації.

5. *Мова (українська, англійська).* Важливо, щоб мова презентації була зрозумілою та доступною для широкої аудиторії, включаючи журналістів.

Ці вимоги допоможуть забезпечити високу якість та актуальність презентацій, а також сприятимуть ефективному обговоренню теми на круглому столі.

7. Методи навчання.

В освітньому процесі використовуються наступні методи навчання: тематичні лекції; практичні заняття із вирішення професійно-орієнтованих задач; інтерактивні заняття; мозковий штурм, експрес контроль, індивідуальні заняття із підготовкою рефератів, презентацій, есе; виконання практичних завдань, наведених в інструктивно-методичних матеріалах, консультації з викладачем; самонавчання на основі конспектів, посібників та іншої рекомендованої літератури, навчальних мультимедійних матеріалів, через модульне об'єктно-орієнтоване динамічне навчальне середовище – Moodle (табл. 2).

Матеріали курсу «Зелена економіка та агробізнес» розміщені на платформі Moodle <https://moodle.udau.edu.ua/corse/view.php?id=1985>.

В умовах дистанційної освіти проведення лекцій і практичних занять відбувається у форматі відеоконференцій. Для організації освітнього процесу використовуються такі технічні сервіси, як Zoom, Moodle та електронна пошта. Дистанційне навчання в Уманському НУ здійснюється відповідно до положення Про організацію поточного, семестрового контролю та проведення атестації здобувачів освіти із застосуванням дистанційних технологій.

8. Методи контролю.

Для забезпечення оцінювання студентів проводиться поточний (модульний) і підсумковий (екзамен) контроль.

Модульний контроль передбачає перевірку стану засвоєння визначеної системи елементів знань і вмінь студентів з того чи іншого модулю.

При контролі систематичності та активності роботи на практичних заняттях оцінюванню в балах підлягають: рівень знань, необхідний для виконання аналітично-розрахункових робіт, що передбачені завданнями для самостійного опрацювання; повнота, якість і вчасність їх

виконання та результати захисту; рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах на практичних заняттях; активність при обговоренні питань, що винесені на практичні заняття; результати експрес-контролю тощо.

При виконанні модульних (контрольних) завдань оцінюванню в балах підлягають теоретичні знання і практичні уміння, яких набули студенти після опанування певного модуля. Модульний контроль проводиться письмово у формі тестів.

Повторне виконання модульних контрольних робіт на вищу кількість балів дозволяється, як виняток, з поважних причин за погодженням викладача, який викладає дисципліну, з дозволу декана факультету до початку підсумкового контролю (екзамену).

У разі невиконання певних завдань поточного контролю з об'єктивних причин, студенти мають право, з дозволу викладача, скласти їх до останнього практичного заняття. Час і порядок складання визначає викладач. У разі, коли студент не з'явився на проведення модульної контрольної роботи без поважних причин, він отримує нуль балів. Перездача модульного контролю допускається у строки, які встановлюються викладачем.

Знання студента з певного модуля вважаються незадовільними, за умови коли сума балів його поточної успішності та за модульний контроль складають менше 61% від максимально можливої суми за цей модуль. У такому випадку можливе повторне перескладання модуля у терміни встановлені викладачем.

Рейтингова сума балів з навчальної дисципліни після складання модулів і підсумкового контролю виставляється як сума набраних студентом балів протягом семестру та балів набраних студентом на підсумковому контролі. До підсумкового контролю допускаються студенти, які виконали всі модульні контролі, передбачені для даної навчальної дисципліни і за рейтинговим показником набрали не менш як 35 балів.

Підсумковий контроль забезпечує оцінку результатів навчання студентів на заключному етапі вивчення дисципліни і проводиться відповідно до навчального плану у вигляді екзамену в термін, встановлений графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному даною робочою програмою навчальної дисципліни. Форма проведення контролю є комбінованою (передбачає усну відповідь на два теоретичних питання і письмово на один комплект тестових завдань). Зміст і структура контрольних завдань, екзаменаційних білетів і критерії оцінювання визначаються рішенням кафедри.

Якщо у підсумку студент отримав за рейтинговим показником оцінку «FX», то він допускається до повторного складання підсумкового контролю з дисципліни. Студент, допущений до повторного складання підсумкового контролю зобов'язаний у терміни, визначені деканатом, перездати невиконані (або виконані на низькому рівні) завдання поточно-модульного контролю, виконати модульні контролі і скласти підсумковий контроль. Рейтинговий показник студента з навчальної дисципліни при цьому визначається за результатами повторного складання підсумкового контролю і не впливає на загальний рейтинг студента.

9. Розподіл балів, які отримують студенти.

В основу рейтингового оцінювання знань студента закладена спеціальна 100-бальна шкала оцінювання (максимально можлива сума балів, яку може набрати студент за всіма видами контролю знань з дисципліни з урахуванням поточної успішності, самостійної роботи, науково-дослідної роботи, підсумкового контролю тощо).

Встановлюється, що при вивченні дисципліни до моменту підсумкового контролю (іспиту) студент може набрати максимально 70 балів. На підсумковому контролі (іспит) студент може набрати максимально 30 балів, що в сумі і дає 100 балів.

Кількість балів, які можна набрати у ході вивчення курсу дисципліни розподіляються наступним чином:

**Розподіл балів, які отримують студенти при вивченні дисципліни.
«Зелена економіка та агробізнес» (денна форма здобуття освіти)**

	Поточне оцінювання та самостійна робота										Бали за науково-дослідну роботу	Підсумковий контроль	Сума
	Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2							
Кількість балів за змістовний модуль	28					32					10	30	100
Тема	T1	T2	T3	T4	MK1	T5	T6	T7	T8	MK2			
Кількість балів за тему	4	5	6	3	10	6	6	4	6	10			
В т.ч. активність на практичних заняттях	3	4	5	3		4	4	3	4				
самостійна та індивідуальна робота, додаткові бали	1	1	1			2	2	1	2				

**Розподіл балів, які отримують студенти при вивченні дисципліни
«Зелена економіка та агробізнес» (дистанційна форма здобуття освіти)**

	Поточне оцінювання та самостійна робота										Бали за науково-дослідну роботу	Підсумковий контроль	Сума
	Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2							
Кількість балів за змістовний модуль	28					32					10	30	100
Тема	T1	T2	T3	T4	MK1	T5	T6	T7	T8	MK2			
Кількість балів за тему	4	5	6	8	5	6	7	4	10	5			
В т.ч. активність на практичних заняттях			5				5		5				
самостійна та індивідуальна робота, додаткові бали	4	5	1	8		6	2	4	5				

Поточний контроль.

Об'єктами *поточного контролю* знань студентів є активність і систематичність роботи на практичних заняттях, виконання завдань для самостійної роботи студентів, розв'язання модульних завдань.

При контролі на *практичних заняттях* оцінці підлягають: рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах; активність при обговоренні заявлених на занятті питань; результати бліцопитування та письмового або тестового контролю знань.

Під час контролю виконання завдань для *самостійної роботи* оцінюванню підлягають: правильність і повнота врахування усіх складових завдання; обґрунтованість відповіді.

При контролі виконання *модульних завдань* оцінці підлягають теоретичні знання та практичні навички, яких набули студенти після опанування тем змістового модуля. Контроль проводиться у вигляді відповідей на тестові питання.

Максимальна сума балів поточного контролю з дисципліни «Зелена економіка та агробізнес» – 70. Бали розподіляються наступним чином:

1. Систематичність та активність роботи на практичних заняттях:
 - а) відповідь / виконання практичних завдань – 2–3 бали;
 - б) змістовні доповнення при обговоренні питань на практичних заняттях – 1 бал.
2. Виконання завдань для самостійної роботи студентів:

а) виконання практичних завдань – 0,5–1 бал;

б) підготовка презентації, есе – 0,5–1 бал.

3. Модульний контроль містить 50 тестів, відповідь на кожен з яких оцінюється в 0,2 балів ($0,2 \times 50$ тестів) – 10 балів.

Заохочувальні бали за науково-дослідну роботу – представлення результатів науково-дослідних робіт: участь у студентських олімпіадах, конкурсах наукових робіт, грантах, науково-дослідних проєктах – 1–10 балів; публікація наукових статей, тез доповіді на конференції – 1–10 балів.

Виконання студентами завдання повинно носити виключно самостійний характер. Тому, за використання заборонених джерел (шпаргалок, засобів зв'язку та ін.) чи підказок студент одержує нульову оцінку. Списування під час контрольних заходів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн тестування.

Підсумковий контроль.

Форма проведення підсумкового контролю з дисципліни «Зелена економіка та агробізнес» є комбінованою: передбачає усну відповідь на два теоретичних питання і письмово на один комплект із десяти тестових завдань. Повна та вичерпна відповідь на кожне з питань оцінюється за шкалою від 0 до 10 балів. За 1 правильно вирішене тестове завдання студент отримує 1 бал.

Загалом під час іспиту студент може отримати 30 балів.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі видинавчальної дія- льності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
74 – 81	C	
64 – 73	D	задовільно
60 – 63	E	
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання

Оцінка «відмінно» (90 – 100 балів). Здобувач має систематичні та глибокі знання навчального матеріалу, вміє без помилок виконувати практичні завдання, які передбачені програмою курсу, засвоїв основну й ознайомився з додатковою літературою, викладає матеріал у логічній послідовності, робить узагальнення й висновки, наводить практичні приклади у контексті тематичного теоретичного матеріалу.

Оцінка «добре» (74 – 89 балів). Здобувач повністю засвоїв навчальний матеріал, знає основну літературу, вміє виконувати практичні завдання, викладає матеріал у логічній послідовності, робить певні узагальнення й висновки, але не наводить практичних прикладів у контексті тематичного теоретичного матеріалу або допускає незначні помилки у формулюванні термінів, категорій, невеликі помилки у розрахунках при вирішенні практичних завдань.

Оцінка «задовільно» (60 – 73 бали). Здобувач засвоїв матеріал не у повному обсязі, дає неповну відповідь на поставлені теоретичні питання, припускається грубих помилок при вирішенні практичного завдання.

Оцінка «незадовільно» (менше 60 балів). Здобувач не засвоїв навчальний матеріал, дає неправильні відповіді на поставлені теоретичні питання, не володіє основними методами наукових досліджень при виконанні практичних завдань. Здобувач не допускається до складання іспиту, якщо кількість балів одержаних за результати успішності під час поточного та модульного контролю (відповідно змістовому модулю) впродовж семестру в сумі не досягла 35 балів.

10. Методичне забезпечення.

1. Робоча програма навчальної дисципліни «Зелена економіка та агробізнес» для здобувачів другого рівня вищої освіти спеціальності С1 Економіка та міжнародні економічні відносини ОПП «Економіка». Умань: УНУ, 2025. – 24 с.
[URL:https://moodle.udau.edu.ua/course/view.php?id=1985](https://moodle.udau.edu.ua/course/view.php?id=1985).

2. Андрусак Н.О. Методичні вказівки для підготовки до практичних занять з дисципліни «Зелена економіка та агробізнес» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти ОПП «Економіка» денної і заочної форми навчання. Умань, УНУ. 2025. – 62 с.
[URL:https://moodle.udau.edu.ua/course/view.php?id=1985](https://moodle.udau.edu.ua/course/view.php?id=1985).

3. Андрусак Н.О. Методичні матеріали, завдання та вказівки для самостійної роботи з дисципліни «Зелена економіка та агробізнес» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти ОПП «Економіка» денної і заочної форми навчання. Умань, УНУ. 2025. – 22 с.
[URL:https://moodle.udau.edu.ua/course/view.php?id=1985](https://moodle.udau.edu.ua/course/view.php?id=1985).

4. Електронний навчальний курс (українською та англійською мовами) для дистанційного вивчення навчальної дисципліни «Зелена економіка та агробізнес» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності С1 Економіка та міжнародні економічні відносини. [URL:https://moodle.udau.edu.ua/course/view.php?id=1985](https://moodle.udau.edu.ua/course/view.php?id=1985).

11. Рекомендована література.

Підручники/монографії українською

1. Мельник Л.Г. "Зелена" економіка (досвід ЄС і практика України у світлі III і IV промислових революцій): підручник / Л.Г. Мельник. – Суми : ВТД «Університетська книга», 2023. – 463 с.
2. Бондар О.І., Галушкіна Т.П., Унгурян П.Я. «Зелена» економіка як підґрунтя екологізації місцевого розвитку: монографія. За заг. ред. д.б.н., проф. О.І. Бондаря. Херсон: Олді-Плюс, 2024. 238 с.
3. Політика ЄС щодо зеленої економіки та інновацій: Підручник. Орловська Ю.В., Чала В.С., Глушенко А.В. / під заг. ред. Орловської Ю.В. Д.: ПДАБА. 2023. 193 с.
4. Андрусак Н.О. Еколого-економічна конкурентоспроможність регіонів: регіональний і міжнародний вибір: монографія / Н.О. Андрусак. – Умань: Видавець «Сочінський М.М.», 2024. – 301 с.
5. Мельник Л.Г. Екологічна економіка: підручник / Л.Г. Мельник. – Суми : ВТД «Університетська книга», 2023. – 346 с.
6. Основні засади впровадження моделі «зеленої» економіки в Україні : навч. посіб. / Т.П. Галушкіна, Л.А. Мусіна, В.Г. Потапенко та ін. ; за наук. ред. Т.П. Галушкіної. – К. : Інститут екологічного управління та збалансованого природокористування, 2017. – 154 с.
7. Коненко О.Ю. Актуальні проблеми сталого розвитку: навчально-методичний посібник / О.Ю.Коненко. - К.: ДП «Прінт Сервіс», 2016. – 109 с.
8. Кваша Т. К., Мусіна Л. А. Вимірювання зеленого зростання в Україні: концепції, системи індикаторів, досвід формування та перспективи застосування // монографія /Т.К. Кваша, Л.А. Мусіна. – 2015. – 280 с.
9. Потапенко В.Г. Стратегічні пріоритети безпечного розвитку України на засадах «зеленої» економіки : монографія / В.Г. Потапенко; за наук. ред. д.е.н., проф. Є.В. Хлобистова. – Київ: НІСД, 2012. – 360 с.
10. Буркинський Б. В. “Зелена” економіка крізь призму трансформаційних зрушень в Україні : монографія / Б. В. Буркинський, Т. П. Галушкіна, В. Є. Реутов ; Ін-т проблем ринку та екон.-екол. дослідж. НАН України. – Одеса : Підприємство Фенікс, 2011. – 348 с.
11. Основи стійкого розвитку: Навчальний посібник / За заг. ред. д.е.н., проф. Л.Г. Мельника. – Суми: ВТД “Університетська книга”, 2005. – 654 с.
12. Андрійчук В. Г. Основи наукових досліджень в агробізнесі. – К. : КНЕУ, 2018.

13. Підприємницька діяльність та агробізнес / За ред. М. М. Ільчука. – К. : Вища освіта, 2002.
14. Сіваченко І. Ю. Міжнародний агробізнес. – К. : ЦУЛ, 2003.

**Останні результати наукових досліджень за темами курсу
у наукових виданнях (переважно видання, що індексуються Scopus, WoS)**

1. D'Adamo I., Morone P. Actions for Bioenergy and Biofuels A Sustainable Shift. MDPI-Multidisciplinary Digital Publishing Institute, 2022. 454 p. <https://doi.org/10.3390/books978-3-0365-4066-5>
2. Environmental Impact Assessment by Green Processes / P. Avino et al. MDPI-Multidisciplinary Digital Publishing Institute, 2022. 298 p.
3. European Investment Bank. Business resilience in the pandemic and beyond: Adaptation, innovation, financing and climate action from Eastern Europe to Central Asia. 2022. 172 p.
4. Nahm J. Collaborative Advantage: Forging Green Industries in the New Global Economy. Oxford University Press, 2021. 257 p. <https://doi.org/10.1093/oso/9780197555361.001.0001>
5. OECD (2022), Green Economy Transition in Eastern Europe, the Caucasus and Central Asia: Progress and Ways Forward, OECD Green Growth Studies, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/c410b82a-en>.
6. Puvača N., Tufarelli V. Sustainable Organic Agriculture for Developing Agribusiness Sector. MDPI-Multidisciplinary Digital Publishing Institute, 2021. 332 p.
7. Richard E., Zada S., Gatto A. Frontiers and Best Practices in Bio, Circular, and Green Growth and Eco-Innovation. MDPI-Multidisciplinary Digital Publishing Institute, 2023. 416 p.
8. Trüe C., Scholz L. The EU Green Deal and its Implementation. Baden-Baden : Nomos, 2023. 317 p. <https://doi.org/10.5771/9783957104205>
9. Vukovic D., Maiti M., Frömmel M. The Influence of COVID-19 on Sustainable Economy. MDPI-Multidisciplinary Digital Publishing Institute, 2022. 138 p.
10. A new green revolution or agribusiness as usual? Uncovering alignment issues and potential transition complications in agri-food system transitions / N. Wojtynia et al. Agronomy for Sustainable Development. 2021. Vol. 41. <https://doi.org/10.1007/s13593-021-00734-8>
11. Abdalmajeed Alsmadi A., Alzoubi M. Green Economy: Bibliometric Analysis Approach. International Journal of Energy Economics and Policy. 2022. Vol. 12, n. 2. P. 282–289. <https://doi.org/10.32479/ijee.12758>
12. Chen M., Zhang L. The econometric analysis of voluntary environmental regulations and total factor productivity in agribusiness under digitization. PLOS ONE. 2023. Vol. 18, no. 9. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0291637>
13. Establishment of Austria's First Regional Green Hydrogen Economy: WIVA P&G HyWest / N. Fleischhacker et al. Energies. 2023. Vol. 16. <https://doi.org/10.3390/en16093619>
14. Exploring market choices in the US ornamental horticulture industry / X. Wei et al. Agribusiness. 2023. Vol. 39.1. P. 65–109 <https://doi.org/10.1002/agr.21769>
15. Exploring the green economy – A systems thinking modelling approach / A. Telukdarie et al. Journal of Cleaner Production. 2024. Vol. 436. <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2024.140611>
16. Giles D. B., Stead V. Big Data won't feed the world: global agribusiness, digital imperialism, and the contested promises of a new Green Revolution. Dialect Anthropol. 2022. Vol. 46. P. 37–53. <https://doi.org/10.1007/s10624-021-09631-8>
17. Green economy – growth and maintenance of the conditions of green growth at the level of polish local authorities / P. Dmuchowski et al. Journal of Cleaner Production. 2021. Vol. 301. <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2021.126975>
18. Green Economy–Green Jobs in the Context of Sustainable Development / A. V. Tănăsie et al. Sustainability. 2022. Vol. 14, no. 8. <https://doi.org/10.3390/su14084796>
19. Guo L., Tan W. Relationship between green credit and high-quality development of green and green economy – "pull effect" or "capricorn effect". Environment, Development and

- Sustainability. 2023. <https://doi.org/10.1007/s10668-023-03736-6>
20. Integration of green economy concepts for sustainable biosurfactant production – A review / C. L. Mgbechidinma et al. *Bioresource Technology*. 2022. Vol. 364. <https://doi.org/10.1016/j.biortech.2022.128021>
 21. Khan M. A., Mahajan R. Exploring factors influencing circular economy adoption and firm-level practices in the agribusiness sector: an exploratory study of Indian firms. *Environment, Development and Sustainability*. 2023. <https://doi.org/10.1007/s10668-023-04267-w>
 22. Korniyenko G. Legal support of social responsibility of agribusiness entities of Ukraine. *DIXI*. 2021. Vol. 23, no. 2. P. 1–14. <https://doi.org/10.16925/2357-5891.2021.02.11>
 23. Ma L., Hong Y., Chen X. Can Green Economy and Ecological Welfare Achieve Synergistic Development? The Perspective of the “Two Mountains” Theory. *International Journal of Environmental Research and Public Health*. 2022. Vol. 19. <https://doi.org/10.3390/ijerph19116460>
 24. Mealy P., Teytelboym A. Economic complexity and the green economy. *Research Policy*. 2022. Vol. 51. <https://doi.org/10.1016/j.respol.2020.103948>
 25. Metelytsia V. Sustainability reporting as a tool for attracting investments for the green reconstruction of Ukraine's agribusiness. *Український економічний часопис*. 2023. Vol. 3. P. 78–83. <https://doi.org/10.32782/2786-8273/2023-3-13>
 26. Potential role of post-harvest management in agribusiness / J. Aier et al. *BIO Web of Conferences*. 2024. Vol. 110. <https://doi.org/10.1051/bioconf/202411004001>
 27. Promotion of a green economy with the palm oil industry for biodiversity conservation: A touchstone toward a sustainable bioindustry / K. Sakai et al. *Journal of Bioscience and Bioengineering*. 2022. Vol. 133, no. 5. P. 414–424. <https://doi.org/10.1016/j.jbiosc.2022.01.001>
 28. Prospects for agribusiness in Ukraine over the next 5 years / S. Buka et al. *International Journal of Environmental Studies*. 2023. Vol. 80, no. 2. P. 291–298. <https://doi.org/10.1080/00207233.2022.2157630>
 29. Sanches A. C., Santos Lopes de Queiroz A. A. F., Pereira L. H. Organizational performance and adoption of sustainable practices in the agribusiness industry: an analysis of multimodal load terminals. *Journal of Environmental Management & Sustainability*. 2024. Vol. 13, no. 1. P. 248–263. <https://doi.org/10.5585/geas.v7i2.745>
 30. Skorobogatova N. The agribusiness ecosystem as a way to a balanced recovery of the agrarian economy of Ukraine. *Eastern Journal of European Studies*. 2023. Vol. 14, no. 1. P. 198–226. <https://doi.org/10.47743/ejes-2023-0110>
 31. Stjepanović S., Tomić D., Škare M. A new database on Green GDP; 1970–2019: a framework for assessing the green economy. *Oeconomia Copernicana*. 2022. Vol. 13, no. 4. P. 950–969. <https://doi.org/10.24136/oc.2022.027>
 32. Swine manure treatment technologies as drivers for circular economy in agribusiness: A techno-economic and life cycle assessment approach / C. Hollas et al. *Science of the Total Environment*. 2023. Vol. 857. <http://dx.doi.org/10.1016/j.scitotenv.2022.159494>
 33. Using a gate-to-gate LCA to apply circular economy principles to a food processing SME / T. A. Colley et al. *Journal of Cleaner Production*. 2020. Vol. 251. <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2019.119566>
 34. Zhai T., Liu J., Wang D. Optimization path of agricultural products marketing channel based on innovative industrial chain. *Economic Change and Restructuring*. 2023. Vol. 56. P. 3949–3977. <https://doi.org/10.1007/s10644-023-09495-8>
 35. Zhang X., Teng X. Effects of environmental orientation on agricultural enterprises' performance: mediation and moderation analyses. *Asian Business & Management*. 2023. Vol. 22. P. 955–977. <https://doi.org/10.1057/s41291-022-00183-5>
 36. Білоченко А., Тонюк М. Напрями розширення фінансового простору агробізнесу в Україні в умовах війни. *Path of Science: International Electronic Scientific Journal*. 2023. Т. 9, № 5. С. 5001-5008. <https://doi.org/10.22178/pos.92-19>
 37. Бубнюк В.О. Агробізнес в Україні: правова регламентація, форми діяльності та

напрями розвитку. Юридичний науковий електронний журнал. 2022. Т. 11. С. 365-368. <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2022-11/86>

38. Величко Ю., Мунька С. Сучасні маркетингові стратегії розвитку агробізнесу в економічно розвинених країнах і можливості їх упровадження в Україні. Аграрна економіка. 2023. Т. 16, № 1-2. С. 118-124. <https://doi.org/10.31734/agrarecon2023.01-02.118>
39. Розвиток інноваційної діяльності аграрних підприємств: на шляху до агробізнесу 4.0 / Л. Кучер та ін. Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal. 2023. Т. 9, № 4. С. 252-286. <https://doi.org/10.51599/are.2023.09.04.11>.

Окремі наукові праці Н.О. Андрусяк.

1. Андрусяк Н.О. Еколого-економічна конкурентоспроможність регіонів: національний і міжнародний вибір: монографія / Н.О. Андрусяк, Умань: Видавець «Сочінський М. М.», 2024. – 301 с.
2. Андрусяк Н.О., Осіпова А.А. Алгоритми дослідження еколого-економічної конкурентоспроможності регіонів. Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва. Рубрика Економіка. – № 104. Ч. 2, 2024. – С. 46-52.
3. Мудрак Р.П., Андрусяк Н.О. Ризики соціальної сталості аграрного виробництва України. Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва. Рубрика Економіка. – № 104. Ч. 2, 2024. – С. 116-131.
4. Andrusiak N., Andrusiak V., Danylchuk H. Assessment of ecological and economic competitiveness of regions using factor analysis. IOP Conf. Series: Earth and Environmental Science 1049 (2022) 012084 IOP Publishing. Doi:10.1088/1755-1315/1049/1/012084
5. Андрусяк Н. О., Краус Н. М., Краус К. М. Навчання цифровому підприємництву: інноваційні техніки, технології, види та методики. Ефективна економіка. 2021. № 2.
6. Kraus N.M., Kraus K.M., Andrusiak N.O. Digital Cubic Space as a New Economic Augmented Reality. Science and innovation, National Academy of Sciences of Ukraine (Co. LTD Ukrinformnauka). 2020. Vol. 16, № 3, Pp. 92-105.
7. Андрусяк Н.О. Методологічні підходи до оцінки еколого-економічної конкурентоспроможності регіонів. Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Серія Економічні науки. – № 51, 2018. – С. 32-40

12. Інформаційні ресурси.

1. Google Scholar – пошукова система, яка індексує повний текст наукових публікацій всіх форматів і дисциплін. URL : <https://scholar.google.com.ua/schhp?hl=uk>
2. Верховна Рада України : офіційний веб-сайт. URL : <http://www.rada.gov.ua>.
3. Законодавство України. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/main/a>
4. Кабінет Міністрів України : Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України URL: <http://www.kmu.gov.ua>.
5. Міністерство економіки : офіційний веб-сайт. URL : <http://surl.li/azjkr>
6. Міністерство фінансів України: офіційний веб-сайт. URL : <https://www.mof.gov.ua/uk>
7. Національна бібліотека імені В. І. Вернадського. URL : <http://www.nbuv.gov.ua/>
8. Національний Банк України : офіційний сайт. URL : <http://www.bank.gov.ua>.
9. Репозитарій Уманського національного університету садівництва. URL : <http://lib.udau.edu.ua/?locale=uk>
10. Towards a Green Economy: Pathways to Sustainable Development and Poverty Eradication: <http://www.unep.org/greenconomy>).
11. UNEP (2010), “Green Economy Developing Countries Success Stories

http://www.unep.org/.../greeneconomy_successstories
12. European Commission, Environment Directorate-General, general
http://ec.europa.eu/dgs/environment/index_en.htm

13. Перезарахування та визнання результатів навчання.

Перезарахування та визнання результатів навчання з дисципліни «Зелена економіка та агробізнес» або окремого її елемента відбувається відповідно до Положення (<https://www.udau.edu.ua/ua/file/4n0x>).

Здобувачі вищої освіти мають право на визнання результатів навчання в неформальній та інформальній освіті (курси навчання в центрах освіти, курси інтенсивного навчання, семінари, конференції, олімпіади, конкурси наукових робіт, літні чи зимові школи, бізнес-школи, тренінги тощо) в обсязі, що загалом не перевищує 25 % освітньої програми.

14. Політика академічної доброчесності.

У процесі навчання з дисципліни «Зелена економіка та агробізнес», студенти повинні дотримуватися встановлених правил академічної доброчесності, визначених Положенням (<https://www.udau.edu.ua/ua/file/D1iS>) та Кодексом академічної доброчесності (<https://www.udau.edu.ua/ua/file/4dH7>). При підготовці рефератів, виконанні індивідуальних науково-дослідних завдань, а також під час проведення контрольних заходів очікується, що всі роботи подані студентами будуть їхніми оригінальними дослідженнями та міркуваннями.

Будь-які види порушення академічної доброчесності, зокрема плагіат, неправомірне використання чужих ідей, фальсифікація даних чи співучасть у таких діях, є абсолютно неприпустимими і не толеруються. Виявлення ознак академічної недоброчесності у письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від обсягу порушення.

З метою запобігання порушенням і підвищення якості академічних робіт, студентам постійно рекомендується користуватися належними академічними ресурсами та інструментами для перевірки робіт на плагіат, а також звертатися за консультаціями з питань правильного цитування і академічного письма.

15. Зміни у робочій програмі на 2025-2026 навчальний рік.

Зміни, внесені до робочої програми на 2025-2026 навчальний рік, охоплюють:

1. Корегування у розподілі балів самостійної роботи студента.
2. Оновлення переліку рекомендованої літератури.